

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo

Naročnino prejema opravništvo
administracije in ekspedicija za
štarem trgu h. št. 16

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna
števil. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Kaj bo storila Avstrija?

Najvažnejši dogodek v notranji politiki avstrijski je ministerski svet, ki se je 31. avgusta vršil na Dunaji. Kaj se je sklenilo, to se pač ni obesilo na veliki zvon, in le listi, ki imajo zvezo z ministerskimi krogi, so tako srečni, da nam zamorejo nekoliko povedati o predmetu imenovanega sveta in o njegovih sklepih. Med njimi se sme zlasti „N. fr. Presse“ ponašati, da pobira drobtinice, ki padajo od mize vnanjega ministerstva. Kar tedaj vemo o imenovanem svetu, vemo najbolj iz imenovanega lista, ki o tej reči piše: „Veliki ministerski svet se je vršil. Seveda je težko natančno poročati o njegovih obravnavah, vendar pa mislimo toliko podučeni biti, da smemo reči, da se vspeh bistveno ne vjema z bojaznijo, s katero se je ta shod pričakoval. Kakor se nam poroča, se v ministerskem svetu ni sklenilo ne splošno, ne delno oboroženje. Ministerski svet, v katerem se je politika Andrassyeva za najboljšo, ki je mogoča, spoznala in potrdila, je pa ob enem prevdarjal, da utegne Srbija ali Črnogora nastopiti pot, ki bi bila koristna avstrijskim nevarna, ali da se utegne v Srbiji vneti vstanek, ali pa vsled kake važne zgubljene bitve na Turškem priti splošno klanje kristjanov. Če bi se to ali kaj enakega zgodilo, vsled česar bi bilo potrebno zdatno braniti koristi cesarstva našega, naj bi se po predlogu grofa Andrassyja nemudoma na južni meji oborožile štiri divizije. Tudi za stroške, ki bodo znašali 20 do 25 milijonov goldinarjev, se je poskrbelo in se

imajo ti stroški poravnati z zastavljenjem skupnega premoženja.“

Iz tega in drugih enakih poročil je razvidno, da bode Avstrija vendar le oborožila svojo vojno, dasi ne vse, ampak le nekoliko divizij ali oddelkov. Kedaj pa da se bo to zgodilo, tega omenjena poročila natančneje ne povedo, le toliko naznanjajo, da se ima to zgoditi, kadar se bo ministru Andrassyju potrebno zdelo. Ravno tako se tudi o tem nič zanesljivega ne ve, kakšno nalego da bo oborožena vojna imela, in vse, kar o tej zadevi v raznih listih nahajamo, je le splošna in vsakdanja fraza, da bode ta vojna imela varovati koristi avstrijske. Le vraden telegram nekega praškega lista povdarja, da za zdaj ne gre še za to, da bi Avstrija marširala v Bosno in Hercegovino, in ker so se nekateri listi spodtikali nad besedico za zdaj, vradni dopisnik reč pojasnuje s tem, da stražnik le toliko časa ostane pri miru, dokler njega ne primejo ali pa reči, katero ima varovati. Če se pa poslednje zgodi, potem se njegova naloga preobrne in zato je rekel „za zdaj.“ Te besede vradnega dopisnika pričajo, da Avstrija bode naposled vendar le šla čez mejo turško, da pa tega ne more storiti meni nič tebi nič brez vsega vzroka, ampak da mora čakati primerne prilike, ktere pa ji ne bo treba dolgo čakati, če bodo gori navedeni vzroki veljali, ker so kristjani v vednem strahu, da bi jih razsrjeni Turki ne začeli klati in moriti, in se zamore pri vsakem še tako nedolžnem činu Srbije ali Črnogore reči, da na-

sprotuje koristam avstrijskim, ktere je treba braniti.

Veliko več važnosti kakor vse to je pa vprašanje, proti komu da bo Avstrija branila svoje koristi? Ker večina turkoljubnih listov dunajskih in budapeških dan za dnem ljudem pridiguje, da Rusija je najnevarnejši sovražnik Avstrije, ktera mora srkabeti, da si v sedanjih vojski ne pridobi novih dežel, in ji toraj mogočno zaklicati: „Stoj!“ skoraj vse misli, da bode Avstrija šla v boj zoper Rusijo. Ta misel hudo vznemirja trezno prebivalstvo, ki previdi, da vojska z Rusijo bi bila za naše cesarstvo silno nevarna in bi zlasti še za Madjare imela jako hude nadsledke. Dve reči potrjuje to vznemirovalno misel, da se je namreč ministerski svet sošel precej po dohodu Midhat-paša na Dunaj in pa po ljudskem taboru madjarskem, na katerem so pobratimci turški divje kričali: Zgrabimo za orožje (zoper Rusa)! Občinstvo je tedaj mislilo, da se bode naša vnanja politika ravnala po željah turkoljubnih Madjarov in da je Midhat paša grofa Andrassyja pregovoril, da naj raztrga zvezo z Rusom in se zdini s Turkom.

Toda več reči temu nasprotuje. Prvič več listov, ki veljajo za vradne organe, sviri pred mislijo, da bi se bilo oboroženje vojne avstrijske sklenilo v smislu Madjarov, da bi se namreč pričela vojska z Rusijo, in ko so nekateri listi trdili, da se Avstrija pritožuje, ker se Rumunija vdeležuje vojske, in da zahteva od Rusije poročstva za strogo ravnanje po dogovorih Rechtstadtskih, ker bi bila sicer Av-

Nekaj o Herodotu.

(Konec.)

V četrtem oddelku pride povest, kako je Darij vdaril na podisterske, dniperske in donske Skite. Pri tej priložnosti popisuje narode po severni in severovzhodni Evropi prek azijske meje. Akoravno je prisiljen bil brez vspeha nazaj se pomakniti, mu se je pri tej priložnosti pot odprla v evropske dežele. — O času, ko je bil Darij Skite napadel, so Perzijani tudi vdarili na narode prek severnega obrežja afrikanke zemljine. Zlasti popisuje zadeve cirenske naselbine, pa življenje in šege drugih libijskih narodov. Posebno važne so pete bukve, ki se najdejo na čelu grškega berila za šesti gimnazijalni razred. Perzijani si podvržejo Tracijo, Macedonijo. Histiej z Aristagorom sta kriva jonskega odpada, ktere ga še Darij vkroti, akoravno Atenci in Eretrijanci svojim rojakom v Azijo na pomoč hitijo. Zdaj se začne pravi boj med zahodnim in vzhodnim narodom bolj in bolj razvijati. Aristagora v Sparti pomoči išče, kar pisatelj napeljuje zgodovino grških držav, ktere se je že v prvih oddelkih lotil, bolj na tanko ob-

delovati, zlasti kako so Atene slovele o Pejzistratovi samovladi. — Šesti oddelek izpeljuje, kako je Darij zavoljo joniškega razpora dvakrat Grecijo napadal 492 in 490. Obakrat mu je spodletelo, posebno po sloveči grški zmagi pri Maratonu. Spartanski kralj Damarat pobegne iz domovine in kliče na pomoč velikega kralja; tedaj Herodot pojasnuje notranje zadeve in razpore grških ljudovlad ob času prve in druge perzijske vojske. Sedma knjiga razodeva grozno Kserksovo pripravo za vojsko od leta 485—480. Helenci iščejo zveze pri sorodnih Grkih v spodnji Italiji in Siciliji, ki so imeli o tem času hud boj z Kartaginci. Perzijani koračijo skozi Tracijo, Macedonijo, Tesalijo, zmagajo pri Termopilah, — vitez Leonida, izdajalec Efialta. — V osmem in devetem oddelku končuje Herodot popis perzijske vojske na grški zemlji v letih 480 in 479. Perzijani se bijejo pri nosu Artemiziju obsejo Atene, zapalijo grad, — Temistokelj zmaga v sloveči morski bitvi pri Salaminskem otoku, Kserks pobegne, Atenci zavržejo pogoje, ki jim jih ponuja Mardonij. Obširno popisuje pisatelj bitvi pri Platejah in Mikalah, ktere sledi drugi joniški odpad. Zadnje, kar omeni, je zmaga pri trdnjavi Sestu, konečno dostavi,

kako je nezmerna Perzijska moč omagala pred prostodušnimi Heleni.

Veliko je število mičnih povestic, ktere naš pisatelj na raznih krajih zgodovinskega dela mojstersko vpleta. Omenimo sledeče: Arijona reši Delfin, — Solon obiše Kreza, obojih sloveči razgovori, — Cirove samovlade žalostni konec — (I.) — Rampsi netov zaklad (II.) — Dogodbe Kambizove, Psamenitove, Periandrove, Polikratove (III.) itd.

V. Kako se vežejo spisi, kakošno versko pobožno podlago imajo.

Herodot je zapustivši poetiško zgodovinsko povestnico logografov, nedvomno prvi začel resno obdelovati ledino pravega zgodovinskega polja. Najde se sicer v spisih dosti, kar bi kar naravnost zavrgli kot neverjetno ali celo nemogoče, njegova kritična podoba je večidel osebná, pa najde se saj kritika, on ne prisega brezumno na vsako govorico po izgledu logografov. On kaže zgodovinsko kritiko tako, da med raznimi povestimi naj bolj verjetno po danih vzrokih izbira, sodbo pa večkrat kar bralcu prepušča. Drugo znamenito je, da ne veruje le oznanovalcem, temuč hoče sam videti, z lastnimi ušesi slišati, tedaj so njegovi spisi pravi

strija oproščena svojih zavez, je čisto vradna „Pol. Corr.“ temu odločno oporekala ter rekla, da Rusija vse važne korake stori v vednem soglasju s sosednima cesarskima dvoroma, z berlinskimi namreč in dunajskim.

Dalje je boje Midhat paša sam rekel, da bode Turčija vsako zasedanje svojih dežel smatrala za sovražen napad, izvzemši edini slučaj, če hoče Avstrija zasesti Srbsko. Madžari so pred nekim časom sicer žugali Srbom, da bo vojna avstrijska zasedla njihovo deželo, če zopet prično vojsko s Turkom, a Srbi se strogo držé politike, med Avstrijo in Rusijo dogovorjene, zato ni dandanes nobenega vzroka marširati na Srbsko, pač pa celo „N. fr. Presse“ piše, da oboroženje enega dela vojne naše nima družega pomena kakor zasedanje Bosne. Če so tedaj resnične besede, ki jih je boje Midhat govoril, Avstrija Bosne in Hercegovine ne bo zasedla kot prijateljica in zaveznica Turčije, ampak kot njena nasprotnica. Ravno to potrdi tudi poročilo o sklepih ministerskega sveta. Pravi namreč, da mora Avstrija biti pripravljena braniti svoje koristi, če bi Turki začeli klati in moriti kristjane. V tem slučaju bo tedaj naša vojna marširala v Bosno in Hercegovino, toda ne Turkom, ampak kristjanom na pomoč, in ker vradni listi trdijo, da se vsi dogodki glede zadev turških vrše v soglasju treh cesarskih vlad, ste Rusija in Avstrija tudi v tem slučaju gotovo natanko dogovorjena, in bi nikakor ne zadostevalo oborožiti samo nekaj oddelkov vojne, če bi Avstrija s tem činom nasprotovala Rusiji ter se zaradi tega morala z njo vojskovati.

K dosedaj navedenim pride še en razlog, o katerem pa, kolikor mi vemo, v javnih listih še ni bilo govorjenja. Bosna bila je nekdanj del hrvatske in ogerske kraljevine, in pri kronanji kralja ogerskega se vedno pred njim nese tudi zastava bosenska. V prisegi, katero takrat stori, tudi obljubi, da hoče zopet pridobiti dežele, ki so bile nekdanj lastnina kraljestva ogerskega. Bosna s Hercegovino je za Avstrijo pa še posebno važna zaradi Dalmacije, ki si bo le potem nekoliko opomogla, če jih bode pot odprta v omenjene dežele, iz katerih bo slobodno dobivala potrebnih reči, ktere mora sedaj od daleč vvaževati po morji.

To je menda pripravilo Andrassyja, da je že dalj časa, še preden se je pričel vstanek, gojil misel Bosno in Hercegovino pridobiti za Avstrijo. Več in natančneje o tej reči iz raznih ozirrov ne moremo pisati, to pa zameremo in smemo povedati, da se je že mislilo na to, od kod bi se novi naseljniki poklicali v deželo, da bi se jim razdelila zemljiša, ki bi po odkupu in po odhodu Turkov ostala vladati avstrijski. Nasvetovali so se zlasti prebivalci iz Dalmacije, Istre in Kranjske, ki se po pridnosti in marljivosti posebno odlikujejo. Zdaj je prišel čas, ko se te iskrene želje zamorejo spolniti in si Avstrija zamore brez posebnih težav pridobiti te za razvoj Dalmacije silno potrebne deželi, zato za trdno sodimo, da od ministerskega sveta sklenjeno oboroženje enega dela vojne avstrijske ne velja vojski z Rusom, ampak pridobitvi Hercegovine in Bosne.

Sloga jači, nesloga tlačí. *)

V „Obzoru“ je sprožil nekdo hvalevredni nasvet, da bi se naša glavna dva politična lista „Slovenec“ in „Narod“ zlila v en list. To idejo bi moral po mojem mnenji podpirati vsak pravi rodoljub z vso močjo, da bi se tudi vresničila, ker tako bi se ne poravnalo samo strankarstvo na Slovenskem, če ga je sploh še kaj, ampak bi se tudi dosti pomagalo našej slovenskej in občeslovenskej stvari. Razlogov zato imamo obilno v sedanjej zgodovini slovanskih narodov in v svoji lastnej skušnji.

I.

Poglejmo v prvo, kako pogubonosni nasledki so tam, kjer je eden slovansk narod družemu sovražen. Taka razdraženost je v prvej vrsti med Rusi in Poljaki. Ne vem, kateri izmed teh dveh narodov je bolj k njej pripomogel, ali toliko vem, da sega ta razdraženost tako daleč, da Poljaku Rus še Slovan ni, ampak Moskovit in zmes iz različnih divjih azi-

*) Ta spis smo prejeli od marljivega pisatelja ter ga po želji njegovi priobčimo vsega brez prikrajšanja, sodbo prepustivši bralcem Slovenca. Vredn.

jatskih narodov, in Rusu je Poljak nek po-francozen in porimčen narod, ki ima na sebi prav malo ali celo nič slovankega. Poljski emigrantje v Parizu so v svojej zagrizenosti do slovanske Rusije razpisali še celo nagrado tistemu, ki bi dokazal, da Poljaki niso Slovani in zakaj? Samo zato, ker nočejo imeti nobene sorodnosti z Rusi. S tem sovraštvom je preprežena vsa poljska literatura in velik del ruske. Mickiewicz, največji poljski pesnik, piše:

..... bož ztąd, że łąt sto przeżyję?

I będę kłął Moskalów, i umrę, i zgnię.

Kaj je na tem, če let sto preživim?

I bodem kłel Moskale, i umrjem, i segnijem.

Znano je tudi vsacemu, kako kruto so Rusi Poljake preganjali, v Sibirijo vozili, jim cerkve in šole zapirali, kakor je tudi znano, da sedaj Poljaki s Turki v zvezi prelivajo rusko kri. Koliko bi bilo Slovanstvo na boljsem, ko bi delala vzajemno ta dva najštevilnejša slovanska naroda. Vendar imamo upanje, da se tudi ta dva nekoliko pomirita, ker začel bo sedaj shajati v Varšavi časnik „Revue slave“, čegar glavna naloga bo zedinjenje Poljakov in Rusov.

Ne sicer taka, pa vendar velika razdraženost vlada tudi med Hrvati in Srbi. Srbi ne priznavajo po Vukovej prislovisci „Srbi svi in svuda“ nikjer hrvatskega jezika. Oni in z njimi tudi ruski profesor Majkov pravijo, da so štokavci vsi Srbi, kajkovci pa Slovenci in samo čakavska zmes bi znala biti hrvatska. Hrvatje pa zopet polovico Srbov prezirajo in pravijo, da je še Črnagora hrvatska. Glavna organa teh dveh narodov, srbska „Zastava“ in hrvatski „Obzor“ imata stalno polne predale napisane z medsobno mržnjo. Nekteri Srbi privoščijo Hercegovini in Bosni bolj turški jarem nego zvezo s Hrvatskim. Zategadel pravi „Obzor“ „če svet dokazivati, da Bosna ne može podnositi političke slobode i autonomne uprave, pošto se jedan narod po krvi in prošlosti, a podeljen u vjeri medju sobom koli i davi.“ In resnično ima svet dosti predsodkov o slovanskej divjosti, h katerim smo pa največ pripomogli sami Slovani.

Če ima pa nesloga tako poguben vpliv, bi-li mogli mi Slovenci, ker nas je že tako malo,

itinerarium zgodovinskega pomena, iz katerega zajemamo bogate zaklade v prid starega zemljepisja. Pred vsem pa kaže Herodot začetek pragmatične, sistematično uravnave, dvojnopot, namreč da spisom široko daje podlago v slovečih bitvah, ki so jih toliko let bili Helenci pa vzhodni barbari, zraven pa vendar celo njegovo tako členovito in razdeljeno veseljnost veže le ena glavna misel, kar je oboje znamenje prave sisteme. Ona glavna misel pa je verno pobožna ideja, ki veje po vsih sicer tako različnih spisih; ta-le je: „Vse kar se godi (vsa zgodovina) je iztok naravnega svetnega reda, katerega je božja previdnost utemelila, po katerem Bog vsako človeško djanje vlada; — ta večni božji red človeku določne meje stavi, ktere naj mu kažejo, da je Bog sam le večni nepremisljivi vladar celega sveta, vse drugo je minljivo, vse strohljivo. Ako se pa kdo predrzne te meje preskočiti, in večni naravi red kaliti, njega, ali pa sinove, celo pozne vnuke nebeška zadene kazen, nemesis.“ — Pred vsem spozna Herodot v perzijanskih vojskah tako najvišjo božjo sodbo. Kserks ves zavzet in napihnjen, vidijoč neštevilna svoja kardela na suhem in na morji lahko meni potreti peščico helenske vojske, vendar iz višine zadene ga nebeška strela, primoran

je domu bežati. Še pri vnukih se greh kaznuje. Tako je Kreza dohitela kazen, katero je bil Gigez, peti preddov zaslužil. Ali ne samo hudobna djanje se kaznujejo, ampak tudi že ošabna in prevzetna misel, ki tako djanje rodi. Iz visočine svoje sreče pade Krez, ker se je hvalil najsrečnejšega celega človeškega rodu. (I. 34.) — Egiptčanski kralj Apries zgubi vladu, prostost, življenje, ker je hotel zoper božji sklep državno krmilo ohraniti.

Posebno je še Herodotovo mnenje o božji zavidnosti (τὸ θεῖον φθονερν). Izrazuje jo takole: (VIII 10.) „Zavidni bog tiste v pogubo pahne, katerim prevelika sreča um prevzame. Glej! kako božja strela navadno le udarja na velikanske reči in stavbe, nizkim pa in majhnim celo nič hudega ne stori, vsem, ki se nad druge dvigujejo, se božja moč ustavlja. Brezštevilno vojsko je marsikterikrat strah tako silno zavzel, da se je slabemu sovražniku kar nenadoma umaknila. Bog nobenemu ne pripušča sloveti, ker njemu samemu gre slava.“ — V državnem in osebnem življenju kaže Herodot minljivost in spremembo na zemlji. Zraven kaže težave, ki neprenehoma tarejo človeški narod. — VIII. 46 se glasi tako le: „V tem našem kratkem življenju ga ni človeka tako srečnega, kteremu bi se, ne samo enkrat, temuč večkrat

taka osoda ne naklonila, da bi rajše mrtev bil, kot živ. Nesrečni udarci pa hude bolezni nam naše kratke žive dni celo še predolge narejajo, akoravno je njih število v resnici pičlo. Tako je bitka smrt pri tako žalostnem stanu človeškega naroda dostikrat celo vabilno pribežališče.“

Ker Herodot večkrat omenja enega boga (ὁ θεός, τὸ θεῖον, τὸ δαιμόνιον) bi kdo mislil, da te besede pomenijo že vero v enega pravega boga. Akoravno na več krajih enake misli na znanje daja, ne popušča svojega stališča o številu narodnih bogov in boginj, v pomenu sanjarskih prikazni, orakelnov itd. — pobožen pa bogaboječ svojo pot ostane. Dasiravno oni spisi niso osnovani po sistemi, ki dandanašnje velja za osnovo zgodovinskega predmeta, imajo vsaj začetek onih lastnosti; v njih veje čisti duh človeške omike, brez vsake nagajive mesenosti, imajo toliko mičnih opomb, pripovedek in popisov, da pač pravo trdi Quintilian rekoč: X. 1, 73. densus et brevis et semper instans sibi Thucydides, dulcis, et candidus, et fusus Herodotus, ille concitatis, hic remissis affectibus melior, ille concionibus, hic sermonibus, ille vi, hic voluptate.

K. Melcer.

še dalje needini biti? Naj nas napake družih slovanskih narodov poduče, česa se imamo ogibati. Posnemajmo pa v dobrih lastnostih slovanske narode, in najlepša lastnost je, da nima noben slovanski narod razun českega, domačega strankarstva, kakoršno je bilo pri nas.

Rusi so vsi enih misli; oni delajo vsi z družinimi močmi za povzdigo Ruske in Slovanstva. Sicer niso bili vsi njihovi organi, med njimi tudi „Golos“ ne, vneti za rusko-turško vojsko, ali glavni povod temu so dali gmotni oziri. Naj imenujem tukaj tudi Aksakova, glavnega podpiratelja slovanskega dobrotvoriteljnega komiteta na Ruskem, o katerem nekteri trdijo, da ima svojo stranko. A v čem obstoji ta stranka? V prefanatičneje ljubezni do vsega ruskega, ker pravi, da je za Slovane edina rešitev le v ruskeji veri in ruskeji narodnosti. Pa zaradi te stranke ni na Ruskem nobene needinosti. Poljsko edinost nam pa najlepše pričajo njihovi poslanci v našem državnem in gališkem deželnem zboru. V teh dveh zborih so včasih prepri, ali ne med Poljaki samimi, temuč med Poljaki in Rusini. Na Hrvatskem tudi ni nobene stranke. Je sicer neka opozicija, ktereji voditelj je dr. Makanec in organ „Primorac“, a ni družega razločka med njo in ostalo narodno stranko, kakor da prva drugeji očita preveliko popustljivost nasproti Madjarom.

Na Srbskem ravno tako ni strankarjev, razun nekterih v Parizu izšolanih komunardov, ki so pa samo v kneževini, in so sedaj pri dopolnilnih volitvah za skupštino polovico sedežev zgubili. Na Českem je sicer tako, kakor je bilo pri nas, ali upati je tudi tam pomirjenja, kakor govoré zadnje dni nekteri česki listi.

Toraj je skoraj vsak slovansk narod edin in le naš najmanjši in najbolj zatirani bi ne bil! Slovanska povestnica naj nam bo voditeljica pri vseh narodnih rečeh in gotovo ne bomo zašli. Mi Slovenci pa dajajmo tistim slovanskim narodom, ki so na družega razkačeni dober zgled s tem, da objamemo vse Slovane z enako srčno pobratimsko ljubeznijo.

II.

Za popolno zedinjenje slovenskih strank govori pa tudi naša lastna skušnja. Kako je bilo pred preprirom? Vse je bilo navdušeno za zedinjeno Slovenijo, na katero smo sedaj skoro pozabili. Vstanovljale so se čitalnice in brajna društva, katerih polovica je sedaj že propadla, druga polovica z nekterimi malimi izjemami pa komaj životari. Edinost in vpliv te edinosti pri tačasnjih volitvah sta znana vsacemu. Voditelji ali prvaki so imeli občo veljavo med ljudstvom. Vse je kazalo, da vzhaja našemu narodu solnce boljše bodočnosti, ko bo mogel Slovenec ponosno s svojim imenom stopiti med svet.

A obrnilo se je drugač. Prišel je prepri, kterege samo spomin ponavljati je za-me po Enejevem izreku „renovare infandum dolorem“ — ponavljati neizrekljivo tugo. Najbolj se je pogubnost tega nesrečnega razkola pokazala pri volitvah. Slovenec je stal zoper Slovenca in se vojskoval zoper njega z lažmi in obrekovanjem. Zabredli smo bili celo tako daleč, da je bil marsikteremu Slovencu ljubši nemškutar nego njegov lastni brat druge stranke. In kdo je imel dobiček od vsega tega? Naš zagrizeni sovražnik, nemškutar. Duobus litigantibus tertius gaudet — če se dva prepirata, se tretji veseli. Pri državnih volitvah je v dolenskih kmetskih občinah zmagal Dežman z veliko večino. S kakšnimi ostudnimi priimki in posledicami so bili pa naši tačasnji časniki na-

polnjeni! Pisarilo se je o najbolj za naš narod zaslužnih možeh, da tam še trava ne raste, kamor pade njihova senca. Prepri pa ni bil omejen samo na politične časnike, temuč se je raztezal celo v naše javno in zasebno življenje. Pri očitnih shodih, v gostilnicah, kavarnah in še celo v šolah so odmevala zasramovanja najodličnejih rodoljubov. Tudi lepoznanški spisi so bili več ali manj nadahnjeni s to kugo.

Tako pa ni moglo dalje iti, ker moralo bi se bilo postaviti kitajsko zidovje med obe stranki, če ne, bi se bili med seboj vničili. Pomirljivost se je pokazala najprej v kranjskem deželnem zboru pred tremi leti in od tistega časa sim se kaže v zmerom večjeji meri, tako, da sedaj ni menda že nobene razlike več, o čemur najbolj jasno pričajo sedanje volitve na Kranjskem. Bi-li ne bilo toraj shodno, da se postavi tej našeji edinosti krona z zedinjenjem naših glavnih dveh političnih organov? S tem bi se uš mili slovenski narod v prihodnje najložje obvaroval taci razprtij, kakoršne bi ga bili kmalu dale nemškutarju popolno v roke. Vsaj smo vsi sinovi majke Slave, vsaj želimo vsi, da bi si priboril naš narod enake pravice z družimi in pri tem smo vsi sinovi matere katoliške cerkve, ktera objema z materno ljubeznijo vse narode. Naši ideali so vzvišeni, zatoraj se moramo z vso močjo za-nje potegovati in kako bi se ložje potegovali, kakor če delamo vsi bratovsko, vsi „viriibus unitis“ — z zedinjenimi močmi. To naj pomislijo zlasti tisti, ki imajo odločilno besedo pri teh dveh časnikih. Naj ne gledajo na kakšne male razlike, ampak ravnajo naj se po besedah sv. Avgušтина: In essentialibus unitas, in dubiis libertas, in omnibus caritas — v bistvenih rečeh edinost, v dvomljivih svoboda, v vsem pa ljubezen. Če bodo tako ravnali, jim bo naš narod zmerom hvaležen. Da pa zedinjenje teh dveh listov, ki sta si bila enkrat nasprotna, ni tako težko, nam kažeta goriška „Soča“ in „Glas“, ki sta stopljena sedaj v en list, kterege spise pregleda pred natiskom odbor, so-stavljen na polovico iz duhovnikov in na polovico iz posvetnih. Se ve, da ni manjkalo tačas na Goriškem nekterih, ki so s sumljivim očesom gledali na to zedinjenje in v tem smislu tudi po časnikih pisarili, ali letos so vsi — omolknil.

Kako bi bil pa tudi izvrsten ta vzajemni častnik. Naročnikov bi imel gotovo dve tretjini tega kar jih imata sedaj oba, toraj bi bilo njegovo gmotno stanje povoljno in ne bilo bi mu treba tarnati zaradi pičlih dohodkov, kakor sedaj. Pri dobrem gnotnem stanji bi pa tudi lahko dal nekaj nagrade nakterim svojim sodelovalcem. Dopisniki obeh sedanjih listov bi se mu gotovo ne odtegnili, pač bi pa dobil še novih sodelovalcev, ki sedaj ne vedo za kateri list bi pisali in zatoraj ne pišejo za nobenega. Ker bi bilo toliko sodelovalcev, bi list lahko nekoliko zbiral in prinašal le izvrstne članke, kar do sedaj ni moglo vselej biti. Ta naš tako izvrstni list bi si pridobil veljavo med vsemi Slovani in ti bi spoznali, kakšno moč ima v sebi naš mali slovenski narod.

Moj nasvet je: Posnemajmo v edinosti Ruse, Poljake, Hrvate in Srbe in Čehi naj nas! Zedinimo se! Bodimo pobratimi!

Slavin.

Pyrrhova zmaga,

Kakor je nekda kralj Pir (Pyrrhos), premagavši Rimljane, vskliknil: „Se ena taka zmaga, in mi smo zgubljeni“, ravno tako imajo

tudi naši nasprotniki po svoji volilni zmagi dosti vzroka reči: „Noch ein solcher Sieg, und wir sind verloren“. Moralna zmaga je naša, to nam priča poparjenost nemškutarjev, kterim je nekako tesno pri srci vkljub vsem zmagam, ker vedo, da taka zmaga ne more obstanka imeti in sadu donašati. Naši nasprotniki niso zmagali z močjo ideje, oni so špekulirali na slabost, na brezznačajnost: s takimi sredstvi se pa zamore le začasno zmagati. Naše rojake, ki so volili zoper nas, nje je tega sram, oni se sklicujejo na svojo revo in materijalno odvisnost, oni se izgovarjajo in opravičujejo, ne pa da bi se ponašali in sklicevali na moč svoje ideje; ali ni to dokaza dovolj za zmagovalnost naših idej? Na drugi strani pa so te volitve velike koristi za našo stranko, ker so nam pokazale naše slabosti, pokazale, na koga se smemo zanašati in na koga ne. Častita duhovščina in kmečki stan sta se iznovič izkazala kot glavna stebra naše narodnosti. Nasprotno pa smo izpoznali gujilobo, koristoslovje in omahljivost večine naših meščanov. Vso čast Kranju, Loki, Metliki, Črnomlju in Ložu; v teh mestih vidimo še prevago poštenosti in domoljubja; iz drugih mest pa nam dohajajo tako žalostna poročila, da bi skoraj obupali nad značajem in prihodnostjo modernega meščanstva. Tem ljudem je edino le za „kšeft“, za zaslužek. Kakor so nemškutarji, tako bi hoteli postati tudi Turki, ko bi jih ti hoteli dobro plačati. Nobene idealnosti, nobene žrtve, nobenega domoljubja ne poznajo; izdali bi domovino, zatajili svojo narodnost, zatajili očeta in mater, zatajili celo svojo vero, vse za denar. Ali ni to ostudna prikazen?! Za vse drugo so neobčutljivi, le denar, le zaslužek je edina reč, ki jih še raniti zamore. Bali so se pri nemškutarjih za svoj zaslužek, ker so bili ti od nekda toliko značajni, (kar se jim mora v hvalo povedati), da so to, kar so enemu zagrozili, tudi res izpolnili, in so narodnjake zapustili, ter kratili jim zaslužek; Slovenci pa so le žugali na dan volitve, čez dva dni pa so bili zopet najbolji podporniki nemškutarskih trgovcev in obrtnikov. Narodne krčmarje, kavarnarje, rokodelce, trgovce poznajo Slovenci samo na dan volitve, drugekrat pa se silijo v nemškutarske hiše, kjer jih nihče pošteno ne pozdravi, kjer se ljubi le slovenski denar, slovenski jezik pa je zaničevan in pristujen, kakor križ pri Turkih in peklenščkih. Svoji k svojim! Imejmo več značaja, podpirajmo svoje ljudi, pa bomo nemškutarijo kmalo v kozji rog vgnali! Slovenci, hvala Bogu, to že izprevidjajo, saj je pa tudi edino sredstvo, s kterim se zamore nemškutarija odpraviti; tako se nam poroča iz Kranja, da so se tam poprijeli načela „svoji k svojim“. Nam se pri tem ni bati ničesa; mi od peščice nemčurjev ne živimo, če si ti prav obleko iz Dunaja „peštelajo“. Če sem pa jaz v Berlinu, moram vse pri Nemcih kupovati, pa zavolj tega ne bo nobeden Slovan postal, ker mu jaz skupiti dam; le pri nas imamo take mevrže, da mislijo, da morajo precej z Nemci vleči, če pri njih kak nemčur kupi par štifletov, ali eno suknjo, ali če je izpil par črnih kav. Podpirajmo naše, dajmo si na to častno besedo, potem bo nemškutarske „glorije“ kmalo konec, kajti Slovencev gotovo pride dvajset na enega nemškutarja; ložej bo tedaj vsak z nami živel, nego proti nam. Če tako ravnamo vgnali bomo samopridno dobičkolovje, kakor Rimljani Pyrrhove slone, in z njo pade tudi nemškutarsko gospodarstvo. Značaj in enerzija!

Z bojišča

so prišle zadnje dni za Ruse manj ugodne poročila. Osman paša poroča o neki bitvi pri Plevnu, ki se je pričela 30. avgusta zjutraj in je trajala do 10. ure zvečer in po kateri so se Rusi, ki so bili v boj poslali 60.000 pešcev, 3 polke konjikov in 50 topov, zopet vrnili v tabor. Vspeha tedaj ta bitev prvi dan ni imela nobenega. Drugi dan pa se je zopet ponovila in Osman se ponaša s sijajno zmago, katero je boje pridobil, in v kateri je kakor pravi, palo 8000 (!?) Rusov, ranjenih pa bilo celo 16000 (!?), med tem ko so Turki imeli samo 100 (!) mrtvih in 300 ranjenih. Turkov se je bitve vdeležilo 70.000, Rusov pa 60.000, ki so se po bitvi zopet vrnili v tabor. Da je celo to poročilo silno pretirano, previdi se lahko brez posebne bistroumnosti. Prvič ni res, da bi Osmanova vojna pri Plevnu štela 70.000 mož, kakor trdi poročilo, ampak znaša po vseh oznanilih le kakih 20.000 mož. Dalje je število mrtvih in ranjenih silno pretirano, kedo bo verjel, da je palo Rusov 8000, Turkov pa komaj 100, če je bila bitev res tako silna, da je 70.000 Turkov stalo nasproti 60.000 Rusom? Tudi si poročilo v tem nasprotuje samo, da v začetku pravi, da so bili Rusi vsi razpršeni, na koncu pa pristavlja, da so se vrnili v tabor, kar bi se ne bilo moglo zgoditi, če bi bila vojska razpršena, ker bi bila potem morala pobegniti daleč proč od Plevna, da bi ne bila od Turkov popolnoma uničena.

Rusko službeno poročilo o tej bitvi le pravi, da je bil 30. p. m. Krüdener zopet brez vspeha vdaril nad Plevno. Dopisnik „Presse“ telegrafuje iz Bukarešta, da je bila 31. p. m. bitka pri Opanki pred Basardjikom med Rusi in tremi tabori nizamov, ki so bili od Rusov potolčeni in da je rumunska divizija Manu dospela od Nikopole k Plevni (?).

„Ag. Russe“ poroča, da je veliki knez vprašal 16 vjetih turških častnikov, zakaj da vse ruske vjetnike razmesarijo? Odgovorili so mu, da so dobili iz Carigrada to povelje in da še ni prišlo nobenega nasprotnega ukaza.

Iz Carigrada se 31. avgusta poroča, da je prejšnji bulgarski eksarh pregnan, in da so zedinjena krdela Sulejmana in Reuf paša potolkli Ruse pri Jenisagru ter jim prizadeli veliko zgube. Kedaj se je to zgodilo, telegram ne omenja.

V Aziji so Rusi pri Ardahanu zopet krenili ofenzivno naprej ter so dospeli do Pereka.

Politični pregled.

V Ljubljani, 3. avgusta.

Avstrijske dežele.

Na Ogerskem začela se je splošna agitacija za vojsko z Rusom. Po raznih mestih napravljajo ljudske tabore, pri katerih pritrjujejo budapeški resoluciji. Nekteri pa kar odločno zahtevajo vojsko z Rusom in v Budapešti že delajo priprave za razsvitlavo mesta, če se bo Rusiji napovedala vojska. In vendar je poslanec Helfy sam pri taboru v Budapešti opomnil, da so tudi Francozi l. 1870 klicali: „Zgrabimo za orožje,“ da je pa zanje prišla bitva pri Sedanu. Slovansko prebivalstvo na Ogerskem mirno molči, dasi hujskanje Madjarov hudo žali najplemenitejša njihova čutila. Vendar pa se bodo tudi oni začeli gibati in iz Zagreba se že poroča, da hočejo tudi tam napraviti tabor, pri katerem bi oporekali sklepom madjarskih turkov.

Iz Hrvatske se poroča „D. Ztg.“, da sta dva husarska polka iz Štajarske in

Ogerske odrinila na bosensko mejo, ognivši se Zagreba, skoz kterega ju je pot peljala. Neki ulanski polk pa je iz Hrvatske odrinil v Sinj na Dalmatinskem. Tudi topničarstvo in pionirske reči se na Hrvatskem zbirajo in pred nekimi dnevi se je 900 centov raznosnih reči z Dunaja odposlalo na mejo. Višji poveljnik na južni meji bode boje fml. Sunikocz. To bi bil tedaj prvi začetek oboroženja vojne. — N. W. Tagbl. iz gotovega vira poroča, da je Mollinary res nameraval odstopiti, da se je pa vsled posredovanja razprtija med Tiszo in Mollinaryem poravnala in da poslednji ostane civilni in vojni oskrbnik granice.

Vnanje države.

Iz Carigrada se poročajo nove ministrske premembe. Aarifi paša je odstopil, in Server paša je postal minister vnanjih zadev, ki ima pa boje le Midhatu pot pripravljati. Sicer pa Midhat še vedno biva na Dunaju in nikakor ni gotovo, da zopet postane veliki vezir, ker zahteva, da se morata prej odstraniti sedanji veliki vezir Edem paša, pa sultanov svak Damad paša, kar pa sultan neki noče privoliti, kterega so novejši dogodki pripravili v velik strah. Zdaj in zdaj, misli, se bodo Kozaki pokazali pred Carigradom. Da bi jim ne prišel v roke, sklenil je preseliti se v svojo palačo na unem kraju morja, da bo tem laglje pobegnili v Brusu, če bode treba. Brusa je bila nekdanje glavno mesto Turčije; prav je tedaj, da se turški vladarji zopet tje nazaj vrnejo, od koder so bili prišli v Carigrad. Turki nesrečo, ki jih zadeva, pripisujejo kristijanom, ktere vsled tega javno napadajo, more in zapirajo.

V Ameriki se je vstanek železničnih služabnikov sicer nekoliko polegel, vendar je pa še zmerom nevaren, ker na večih krajih vstajniki ustavljajo železnične vlake in so vojaki dobili povelje voditi in varovati jih pred napadom vstajnikov, kterih so nekaj zaprli.

Domače novice.

V Ljubljani 3. avgusta.

(Papežev nuncij, monsign. Jacobini) bode vsled povabila mil. kneza in škofa obiskal Ljubljano in nekoliko časa, kakor smo slišali, bival v škofovem gradu na Goričanah.

(Mil. knez in škof dr. Pogačar) so se 2. t. m. z Dunaja zopet vrnili v Ljubljano, ter danes odidejo na Goričane.

(Ljudske tabore,) kakor slišimo, bodo napravili tudi po drugih krajih dežele kranjske, in se v ta namen oglašajo možje, ki bodo pri okrajnih glavarstvih vložili dotične prošnje. Glavni predmet tem taborom bo javna izjava sočutja za jugoslovanske kristjane, ki se boré za osvobodjenje svoje iz jarma turškega, in oporekanje proti politiki madjarski, ki želi vojsko z Rusijo.

(Umrlo) je meseca julija v Ljubljani 83 ljudi, 44 moškega in 39 ženskega spola.

Razne reči.

— Razpisi učiteljskih služeb. Na c. k. rudniški šoli v Idriji se oddajajo naslednje učiteljske službe: Služba 1. učitelja z l. p. 600 gld.; opravnega doklada vštavnega v pokojnino je 150 gld., a delavnostnega 120 gld. in stanovanje brezplačno. — Služba obertne učiteljice za ročna dela l. p. 500 gld. in delavnost priklada 100. — Kdor prosi za službo 1. učitelja, ki je tudi šolski vodja z naslovom ravnatelj, ali v slučaju, ko bi se učitelji naprej pomikali za 2. 3. 4. ali 5. učiteljsko

službo s plačo 500 gld., 500 gld., 450 in 450 gld. oziroma za delavnostne priklade 100 gld., 100 gld., 90 gld. in 90, dalje te, ki prosijo za službo obertne učiteljice ali prilčno (eventuell) za službo 2., 3. ali 4. učiteljice oziroma za delavnostne doklade 90 gld., 80 gld. naj predlagajo svoje prošnje potem prejšpostavljene šolske gosposke pri ravnateljstvu c. k. rudnika v štirih tednih.

V šolskem okraji Kerškem: Na 4razredni ljudski šoli v Kerškem a) služba z l. p. plačo 500 gld.; b) služba z letno plačo 450 gld.; na 3razredni ljudski šoli v Radečah služba z letno plačo 400 gld.; na 3razredni lj. šoli v Šentjerneju služba z l. p. 400 gld.; na 2razredni lj. šoli v Čatežu služba z l. p. 500 gld.; na 2razredni ljudski šoli na Raki služba z l. p. 500 gld. — Čas za vložbo prošenj do 20. avgusta 1877 pri dotičnem krajnem šolskem svetu. — Pri teh službah se bode oziralo tudi na učiteljice.

V šolskem okraji Črnomeljsem: na 1 razredni šoli v Planini (Stockendorf) učit. služba, l. p. 450 in prosto stanovanje. Prošnje do konca avgusta pri krajnem šolskem svetu v Planini. — Na 2razredni deški šoli v Črnomelju od 1. novembra dvoje učiteljskih služb in sicer a) 500 gld., b) 450 gld. Prošnje do 15. septembra krajnemu šolskemu svetu v Črnomelju.

— Požar. Piše se nam: Tukaj v Preski smo imeli v nedeljo popoldne nesrečo. Nekemu kmetu je pogorela hiša in vse drugo poslopje. Otroci so s klinčki zažgali, kar zopet priča, da naj se otroci ne puščajo brez nadzorstva.

— Potres. Iz Mokronoga 2. avgusta se nam piše: Včeraj 1. avgusta krog 3/4 na 2. uro popoldne se je čutil v naši okolici lahek potres. Znati je bilo od severozahoda proti vzhodu, v dveh rahlih zibanjih. — Na Trebejnem pak se je čutil močnejše.

— Uzorci (obrazci) za kačkanje, izšivavanje, mrežkanje in jednostavno vezanje, po jugoslovanskih motivih zložil Avgust Posilović v Zagrebu, prišli so ravno kar na svitlo in bodo gotovo jako dobro došli tudi slovenskim gospem in gospicam, ki se pečajo s vezanjem in pletenjem. Obrazci so jako lično in okusno sestavljeni in veljajo po 20 kr. zvezek, ki obsega 3 obrazce, I. II. III. in IV. zvezek pa stanejo skupaj 80 kr., naravnost po pošti sprejemani pa 88 kr. Naročnina se naj laglje pošilja po poštah nakaznicah pod naslovom: Avgust Posilović v Zagrebu, Novaves, br. 15.

Eksekutivne dražbe.

6. avgusta: 2. Opeka iz Dolenjevsi, 2. Hodnik iz Gorenjevsi, 2. Lenasi iz Spodnje Planine, 2. Kranjec iz Dobca, 2. Grebenc iz Cirknice vsi v Logatecu.

Umrli so:

Od 31. julija do 2. avgusta: Franc Pavšek, zidar, v. sin 16 l., za mramorko. Elija Šola, kupčev sin 20 l., za rumenem ovčičem. Franc Fajdiga, molar, o. 16. m., za drisko. Maks. Eržen, okraj. sodn. sluga o., 2 1/2 m., za prehlajenjem črev. Franc Verbec, gostač, 76 l., za prano vodenico. Jožef Šveiger, zasebn. o. 4 1/2 m., za sušico. Fr. Ceglarju, hiš. otrok ženskega spola 1 u., v sili krščen, vsled slabosti. Ema Ožabnik, diurn. o. 4. m., za vtriplj. možganov. Marija Mihevc, gostinja 41 l., za pljučnico.

Telegrafične denarne cene 3. avgusta.

Papirna renta 62.80 — Srebrna renta 66.70 — Zlata renta 74.90. — 1860letno državno posojilo 114.50 Bankine akcije 774 — Kreditne akcije 155.10 — London 124.20 — Srebro 107.70. — Ces. kr. cekini 5.95 — 20-rafakov 9.86.